

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи та розвитку

С. Кваша

20 квітня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО:

на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного
факультету
протокол № 6 від 15.04.2021 р.

В.о. декана І. Савицька

на засіданні кафедри педагогіки
протокол № 19 від 08.04.2021 р.
Завідувач кафедри

 Р. Сопівник

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЦІННІСНИЙ СВІТОГЛЯД І СТАЛИЙ РОЗВИТОК

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
спеціальність – 011 «Освітні, педагогічні науки»

Розробник: д.пед. наук, професор Боголюбов В.М.

Київ – 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Ціннісний світогляд і сталий розвиток

Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь		
Галузь знань	<u>01 – Освіта</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Освітньо-науковий рівень	<u>Третій (освітньо-науковий)</u> <small>(назва)</small>	
Спеціальність	<u>011 – Освітні, педагогічні науки</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Освітньо-наукова програма	<u>Освітні, педагогічні науки</u> <small>(назва)</small>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	фахова підготовка	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	не передбачено	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	перший	перший
Семестр	другий	другий
Лекційні заняття	20 год.	20 год.
Практичні, семінарські заняття	20 год.	20 год.
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	50 год.	50 год.
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	4 год.

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Для переходу суспільства до сталого розвитку необхідно сформувати умови для соціальної рівності і рівноправного суспільного устрою. Необхідна справедлива суспільна організація системи соціальних відносин на всіх рівнях упорядкування людського буття. Сталий розвиток досягається завдяки еволюції людських ідей і цінностей, шляхом імплементації в суспільній устрій принципів самообмеження споживання і виробництва та збереження можливості для майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів третього освітнього рівня основ цілісного екоцентричного світогляду щодо напрямів цивілізаційного розвитку, зокрема, шляхів гармонізації екологічних, економічних та соціальних аспектів людської діяльності, а також ознайомлення з партнерською взаємодією між усіма учасниками освітнього процесу та утвердження морально-етичних (гідність, рівність, справедливість, толерантність та культурне різноманіття, відповідальна свобода, чесність, довіра), соціально-правових (верховенство права, нетерпимість до корупції та фаворитизму, патріотизм, екологічно-етична цінність, соціальна відповідальність) та особистісно зорієнтованих цінностей (самореалізація, лідерство, свобода).

Основними завданнями вивчення дисципліни «**Ціннісний світогляд і сталий розвиток**» є:

1. Пояснення історичного зв'язку ціннісного світогляду особистості та необхідності забезпечити рівні можливості в освітньому процесі (незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак).

2. Засвоєння знань про передумови формування концепції сталого розвитку, як самостійного наукового напрямку, про загрози цивілізації на сучасному етапі розвитку людства, про теорії і стратегії подальшого розвитку людства.

3. Засвоєння знань про характеристики цінностей в освітньому процесі.

4. Створення можливостей для утвердження та розвитку надбань різних культур, підвищення мультикультурної освіченості учасників освітнього процесу.

Цілі навчання

Згідно з вимогами ОНП здобувачів третього освітнього рівня повинні: **знати:**

- основні характеристики цінностей в освітньому процесі і ціннісного світогляду особистості,
- основні відомості про глобальні проблеми сучасної цивілізації (економічні, ресурсні, соціально-політичні, етичні, екологічні та демографічні);
- основні положення Стратегії ЄЕК ОО освіти для сталого розвитку;
- взаємозв'язки між факторами розвитку суспільства;
- основні поняття і принципи концепції сталого розвитку суспільства;

уміти:

- самостійно оволодівати педагогічними знаннями, досвідом в їх історичній перспективі;
- застосовувати отримані знання у процесі написання та оприлюднення наукової роботи;
- обґрунтовувати рішення, пов'язані з розвитком соціально-економічних систем;
- аналізувати, зіставляти, порівнювати певні педагогічні явища в їх ретроспективі;
- використовувати надбання світової педагогіки у власній педагогічній діяльності.

Основними організаційними формами дисципліни «**Ціннісний світогляд і сталий розвиток**» є: лекції, практичні, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контрольні заходи (поточний контроль, підсумковий у формі тестів).

Самостійна робота є основним засобом засвоєння аспірантами матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона включає в себе опрацювання монографій, авторефератів, дисертацій, посібників, підручників, інших навчально-методичних джерел,

законодавства у сфері освіти. Самостійна робота регламентується робочим навчальним планом і становить 50 годин.

Дисципліна «Ціннісний світогляд і сталий розвиток» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти. У результаті вивчення освітнього компоненту здобувачі оволодіють такими компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність генерувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти (насамперед аграрної освіти) у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність критично осмислювати події та явища наукового життя для формування власної світоглядної позиції.

ЗК07. Здатність дотримуватись наукової етики, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності, в аграрній освіті і виробництві.

ЗК09. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науково-дослідницькій діяльності та у аграрній освіті і виробництві для наукового обґрунтування і підтвердження/спростування наукових гіпотез та створення нових знань.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності

СК03. Здатність виявляти й інтерпретувати актуальні проблеми аграрної освіти і педагогіки, пропонувати оптимальні шляхи їх вирішення, генерувати нові ідеї.

СК04. Здатність аналізувати результати педагогічних досліджень, можливості їх впровадження у сферу аграрної освіти, окреслювати напрями подальших наукових розвідок.

СК06. Здатність застосовувати сучасні досягнення в освіті та до цілісного розуміння основних тенденцій та закономірностей екологічного виховання, біономічних процесів, педагогічного процесу на різних етапах історичного розвитку педагогіки, аналізувати та порівнювати педагогічні проблеми, дотримуючись принципу зв'язку теорії з практикою.

СК11. Здатність вибудовувати студентоцентровану взаємодію, доброзичливий психологічний клімат та позитивні міжособистісні взаємини із здобувачами вищої освіти.

Програмні результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач після вивчення дисципліни:

ПРН01. Оперувати концепціями та методологічними підходами, філософськими теоріями, проблемами з розвитку суспільства та аграрної освіти з урахуванням міжпредметних зв'язків.

ПРН04. Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії екологічного виховання, новітні підходи до педагогічних досліджень та функціонування біономічних процесів; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та творче застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, уміннями робити висновки.

ПРН06. Застосовувати способи реалізації необхідних видів педагогічної діяльності, оцінки і самооцінки власних результатів у розв'язанні професійних задач; реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

ПРН10. Дотримуватися основних засад академічної доброчесності, професійної етики та корпоративної культури у науковій та педагогічній діяльності.

Форма підсумкового контролю залік - за результатами поточного та підсумкового контролю.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ціннісний світогляд і сталий розвиток»

Змістовий модуль I. Ставлення ціннісного світогляду особистості: історія та сучасність

Тема 1. Історичний аналіз становлення ціннісного світогляду особистості.

Розвиток ціннісних орієнтацій особистості відбувається на основі ціннісного характеру мислення, присвоєння цінностей, їхньої гармонізації з потребами, що піднімаються, визначають спрямованість свідомості, самосвідомості.

В сучасних гуманітарних науках (філософії, психології, соціології і педагогіці) існують різні підходи і концепції, але загальний напрямок розвитку теорії цінностей позначено ствердженням пріоритету загальнолюдського і гуманістичного у контексті різних культур. В даний час, коли йде процес об'єднання людства у вирішенні глобальних проблем сучасності, теорія цінностей переживає своє відродження в зв'язку з новими соціальними, науково-технічними реальностями дійсності, оскільки все більшу роль у змісті світовідчуття, світогляду нових поколінь починають грати категорії миру, життя людини її особистого самоствердження. Зараз, як ніколи, відчувається необхідність міждисциплінарного синтезу знань про людину, що у свою чергу повинна спиратися на обновлену філософську картину світу, на загальнолюдські цінності.

Питання для самоконтролю:

1. Досвід виховання в егалітарному суспільстві і цивілізаціях Стародавнього Сходу та античному світі (Стародавня Греція і Рим).
2. Становлення ціннісного світогляду особистості у західноєвропейських країнах в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації.
3. Формування світогляду особистості в епоху українського Відродження.
4. Проаналізуйте філософсько-методологічний аспект формування ціннісних орієнтацій особистості сучасної України.

Тема 2. Теорії особистості. Сутність та особливості формування ціннісного світогляду особистості.

Особистість – складне цілісне утворення. Структура особистості – основні частини особистості і способи взаємодії між ними. Структура особистості – те, з чого (з яких частин та елементів) і як побудована особистість. Особистість є складним інтегративним утворенням, що має багаторівневу структуру, яка включає цілий ряд компонентів.

Фактори розвитку особистості. Формування і розвиток залежить від факторів, основну роль серед яких відіграють: біологічний (спадковість), середовище, виховання. Провідну роль серед цих факторів відіграє виховання.

Теорії особистості. Є різні узагальнюючі класифікації теорій особистості. На основі критерію «домінуючий фактор становлення цінностей особистості» теорії особистості розподіляють за трьома напрямками: біогенетичний, соціогенетичний, інтеграційний.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «цінність», «світогляд».
2. Структура особистості та її психологічні характеристики.
3. Фактори розвитку особистості, становлення цінностей.
4. Класифікації теорій особистості.
5. Характерні особливості формування ціннісного світогляду особистості.
6. Цінності у покомпонентній структурі особистості.

Тема 3. Ціннісні орієнтири — основа життєвого вибору та успішної самореалізації особистості.

У різних життєвих ситуаціях одні з нас ставлять на перше місце сім'ю, інші не уявляють власного благополуччя без кар'єрного росту, треті — віддають перевагу особистим інтересам, захопленням. Всі ці блага людина досягає завдяки наявній ієрархії цінностей, що визначає, які з них є пріоритетними. Цінності — це мірило людського щастя. Для кожного з нас життєві цінності є орієнтиром у різних видах діяльності.

У процесі самовизначення кожна людина формує власні життєві орієнтири, що базуються на цінностях, які визнані суспільством та державою. Сконструйована ціннісна матриця стає для людини визначальною у процесі ідентифікації, налагодження суспільних відносин та здійснення соціальних практик. Реалізація власного потенціалу, успішне застосування набутих знань і навичок значущих для кожного сферах діяльності — незмінна складова щасливого життя особистості. Руйнування усталеної системи цінностей деякі люди сприймають як втрату сенсу власного життя.

Сучасне суспільство змінюється швидкими темпами, що впливає на життя людини. Люди перебувають у безперервному русі через здобуття освіти, шлюб, втрату чи набуття права власності, перехід на нову роботу, опанування нової спеціальності, професії тощо. Суспільство постійно розвивається, змінюється його структура, змінюються ідентичності людини, її цінності та цілі.

Питання для самоконтролю:

1. Дослідіть, яку роль в житті людини та соціуму відіграють суспільні цінності. Дайте їх характеристику.
2. Обґрунтуйте думку, або спростуйте її, що поза суспільством людина не зможе стати особистістю, самовизначитися та самореалізуватися.
3. Укладіть перелік власних цінностей, а також ціннісних пріоритетів у ракурсі демократії та прав людини.
4. Які цінності є важливими для самореалізації людини, на думку відомих успішних людей?
5. Яку роль відіграють цінності в демократичній державі?

Тема 4. Духовні цінності світогляду особистості та освіта. Етика толерантності у полікультурному світі.

Формування духовної культури особистості є одним з головних напрямків освіти для сталого розвитку. Цей процес передбачає актуалізацію освітньої діяльності у питаннях морально-ціннісного виховання, в якому найбільш важливими виявляються такі духовні якості як віротерпимість, відповідальність, толерантність, доброзичливість, справедливість тощо.

Одною з головних складових морально-ціннісного аспекту освіти для сталого розвитку є етика толерантності. Толерантність виступає ключовою характеристикою існування демократії, правової держави та громадянського суспільства.

Різновидом толерантності є міжкультурна толерантність, розвиток якої відбувається у межах полікультурної освіти. Ключовим поняттям міжкультурної толерантності виступає поняття різноманітності.

Концепція полікультурної освіти є важливою складовою освіти для сталого розвитку, що містить у собі протилежні, але взаємопов'язані напрямки, а саме—збереження своєрідності етнічних культур, й, одночасно, врахування загальної тенденції до зближення, інтеграції, інтернаціоналізації культурного середовища в умовах глобалізації.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте основні принципи формування морально-ціннісного компоненту формування особистості.

3. Охарактеризуйте сутність та зміст поняття толерантності. Чим толерантність відрізняється від терпимості?
4. Назвіть ключові принципи етики толерантності.
5. У чому сутність міжкультурної толерантності?
6. Визначте мету та завдання полікультурної освіти .

Тема 5. Актуальні проблеми змісту формування ціннісного світогляду особистості в університетах наук про життя.

Питання головним чином полягає у цінностях, ідеях, життєвих орієнтирах, світоглядах людей. Найбільш складне для людини – пізнати і змінити себе. Лише змінюючи себе, можна змінити навколишній світ.

Соціуму необхідно переходити на шлях суспільства сталого розвитку через осягнення такого суспільства на рівні колективного розуму. Однак, поки на рівні «загального розуму», суспільство ще не готове до того, щоб говорити про стратегію цього переходу як про щось у сенсі цілісного загальнолюдського задуму – в аспекті цілісного суспільного змісту.

Загальновідомо, що в трансформаційному періоді сталася докорінна зміна системи цінностей українського суспільства. Дискусія в площині того, чи гірше, чи краще панівна нині ціннісна система за минулу, здається тепер за визначенням не дуже плідною: ця дискусія триває вже мало не двадцятиліття; висловилися з цього приводу майже всі авторитетні в суспільстві постаті (науковці, політики, митці, виробничники, правоохоронці тощо), а спільно узгодженої оцінки так і не вироблено.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте проблеми процесу формування ціннісних орієнтацій особистості.
2. Висвітліть основні функції та фактори, що впливають на формування ціннісних орієнтацій особистості.
3. Наведіть основні класифікації ціннісних орієнтацій особистості за різними аспектами: філософським, соціологічним, психологічним тощо.
4. Розгляньте панівні ціннісні орієнтації сучасного українського суспільства.
5. Визначте і обґрунтуйте головні завдання ціннісного розвитку, які постають в Україні в конкретних умовах і даному часі.
6. Ціннісні орієнтири українського соціуму направлені на самовдосконалення? Доведіть свою думку.

Змістовий модуль 2. Формування засад сталого розвитку України

Тема 1. Історичні аспекти формування концепції сталого розвитку суспільства.

Одним із найголовніших питань розвитку суспільства як в глобальному, так і в національному масштабі є забезпечення його переходу до сталого розвитку. Складність цього процесу обумовлюється необхідністю збалансованого поєднання його складових: економічної, екологічної та соціальної. Впровадження ідей і принципів «сталого розвитку» відбувалося у зв'язку з поширенням глобальних екологічних проблем і розумінням необхідності нової парадигми розвитку суспільства.

В цілому поняття сталого розвитку має втілювати у собі та описувати підхід до розвитку економічної системи та окремого її суб'єкта у напрямі збереження навколишнього середовища, яка дозволить задовольняти потреби нинішнього покоління забезпечуючи при цьому можливість майбутнім поколінням задовольняти свої потреби шляхом вирішення проблем економічного, соціального, демографічного і духовного розвитку.

Питання для самоконтролю:

1. Опишіть основні етапи становлення стратегії сталого розвитку.
2. Визначте зміст стратегії сталого розвитку.

3. Дайте визначення основних понять сталого розвитку.
4. Назвіть основні документи світової співдружності з питань сталого розвитку.

Тема 2. Взаємозв'язки між факторами розвитку суспільства. Головні поняття і принципи концепції сталого розвитку суспільства.

Визначення національної парадигми і стратегії сталого розвитку України відбувається під впливом сучасних світових тенденцій щодо вирішення проблеми не тільки гармонійного розвитку людства, але навіть його виживання. Серед значної кількості наукових концепцій і теорій світового розвитку у світі та Україні до 70-х рр. ХХ ст. домінував техногенний тип економічного розвитку. Для нашої держави навіть досі за фактом цей тип розвитку, зважаючи на високоіндустріалізований технологічний уклад національного господарства, є переважаючим. Це природомісткий (природоруйнівний) тип розвитку, який базується на використанні штучних засобів виробництва, створених без урахування екологічних обмежень.

Особливості таких складових біосфери, як техносфера і соціосфера, сутність природних факторів і антропогенних проблем довкілля. Головні загрози для людства і проблеми переходу суспільства до сталого розвитку.

Питання для самоконтролю:

1. Чому Концепція «сталого розвитку» актуальна сьогодні?
2. Розгляньте три основні складові Стратегії сталого розвитку: екологічну; економічну; соціальну.
3. Які показники оцінки сталого розвитку агропромислового комплексу України?
4. «Зелена» та «Синя» економіки – нові вектори сталого розвитку сільського господарства.
5. Формування ціннісного світогляду особистості засобами загальнолюдських цінностей.
6. В чому зміст принципу сталого споживання і виробництва

Тема 3. Екологічний світогляд та екологічна культура у контексті реалізації принципів сталого розвитку. Основні положення Стратегії ЄЕК ОО освіти для сталого розвитку.

Виховання нового покоління, становлення його культури нерозривно пов'язані з формуванням екологічного світогляду та екокультури.

Екологічний світогляд передбачає формування цінностей та ідеалів, орієнтованих на збереження довкілля, домінування екологічно-врівноважених моделей поведінки особистості.

Головна роль екологічного виховання у контексті ідей сталого розвитку – приучення людини до життя в постійно мінливому, складному світі. Без знань основних принципів екологічно-врівноваженої поведінки сучасна людина не здатна буде стати гарантом подальшого існування людства.

Стратегія освіти для сталого розвитку орієнтує на розширення і подальший розвиток екологічної освіти, доповнення її освітою у інших галузях на основі комплексного підходу. Передумовою успішного вирішення цього завдання в Україні є визнання ідей гармонійного розвитку у якості основоположних, що відображено у Концепції екологічної освіти в Україні. Це дозволяє охопити пов'язані між собою екологічні, економічні і соціальні проблеми.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність екологічного світогляду та екологічної культури у контексті реалізації принципів сталого розвитку?
2. Визначте основні різновиди екологічної етики.

3. Назвіть етапи екологізації індивідуальної свідомості на засадах сталого розвитку.
4. Яка поведінка може вважатися екологічно прийнятною?
5. Назвіть складові екологічного виховання.
6. Вкажіть головні заходи щодо організації безупинного екологічного виховання у закладах освіти згідно принципів сталого розвитку.
7. Коли і де було запропоновано Концепцію і прийнято Стратегі Європейської економічної комісії ООН освіти для сталого розвитку?

Тема 4. Медіаграмотність та критичне мислення як напрямки освіти для сталого розвитку сучасної особистості.

Сучасне суспільство без перебільшення можна назвати суспільством масмедіа, тобто світогляд сучасної людини великою мірою будується і визначається засобами масової комунікації.

Саме Інтернет як глобальна мережа комунікацій змінює сьогодні характер політичних, економічних, культурних процесів, виявляючи себе у вигляді різноманітних «віртуальних територій».

Медіаграмотність та критичне мислення як напрямки освіти для сталого розвитку. Варто поглиблювати осмислення інформаційних зв'язків та їхньої ролі у сучасному світі та на цій науковій основі знайомити підрастаюче покоління вже зі шкільного віку із принципами усвідомлено-грамотного відношення до засобів масової інформації, що не допускає перетворення людей у жертви натисків ЗМІ.

Питання для самоконтролю:

1. Чому сучасне суспільство називають суспільством масмедіа?
2. Яка особливість мережі Інтернет як засобу комунікації?
3. Що є причиною віртуалізації соціального середовища? Як це впливає на свідомість людини?
4. Що таке медіаграмотність? Яке значення воно має для людини?
5. Як пов'язані медіа грамотність та критичне мислення?
6. Назвіть основні складові критичного мислення.
7. Визначте завдання технологій розвитку критичного мислення.
8. Охарактеризуйте головні умови формування критичного мислення у людини.

Тема 5. Формування системи європейських цінностей для переходу розвитку агропромислового комплексу України на засади сталого розвитку.

Відповідно до сучасних вимог Європейського Союзу стратегічні дії щодо розвитку держави мають включати вимоги охорони довкілля. Сталий розвиток визначено ключовим принципом усіх політик ЄС. Згідно з цим принципом політика повинна враховувати економічний, соціальний та екологічний аспекти, а досягнення цілей в одній із сфер політики має не стримувати прогресу в іншій.

ЄС працює задля переходу країн Європи до сталого розвитку, ґрунтуючись на принципах збалансованого природокористування, конкурентноспроможної соціальної ринкової економіки, спрямованої на збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь, повне забезпечення робочими місцями, високий рівень освіти, соціального прогресу, захисту і покращення якості довкілля.

Питання для самоконтролю:

1. Чому в основі політики ЄС лежить концепція сталого соціально-еколого-економічного розвитку?
2. Соціальна домінанта сталості у системі «природа–суспільство– особистість»
3. На яких принципах ґрунтується робота ЄС задля сталого розвитку Європи?
4. Які основні загрози визначив ЄС для переходу до сталого розвитку? Обґрунтуйте свою відповідь.

5. Корпоративна і екологічна культури підприємств агропромислового комплексу України.
6. Що означає вираз «сталий сільський розвиток»?

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	л а б	і н д	с. р.	л		п	л а б	і н д	с.р.	
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Ставлення ціннісного світогляду особистості: історія та сучасність												
Тема 1. Історичний аналіз становлення ціннісного світогляду особистості.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 2. Сутність та особливості формування ціннісного світогляду особистості.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 3. Ціннісні орієнтири — основа життєвого вибору та успішної самореалізації особистості.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 4. Духовні цінності світогляду особистості та освіта. Етика толерантності у полікультурному світі.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 5 Актуальні проблеми змісту формування ціннісного світогляду особистості в університетах наук про життя.	9	2	2			5	9	2	2			5
Разом за змістовим модулем 1	45	10	10	-	-	25	45	10	10	-	-	25
Змістовий модуль 2. Формування засад сталого розвитку України												
Тема 1. Історичні аспекти формування концепції сталого розвитку суспільства.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 2. Взаємозв'язки між факторами розвитку суспільства. Головні поняття і принципи концепції сталого розвитку суспільства.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 3. Екологічний світогляд та екологічна культура у контексті реалізації принципів сталого розвитку Основні положення Стратегії ЄЕК ООН освіти для сталого розвитку.	9	2	2			5	9	2	2			5

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б	і н д	с. р.		л	п	л а б	і н д	с.р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 4. Медіаграмотність та критичне мислення як напрямки освіти для сталого розвитку сучасної особистості.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 5. Формування системи європейських цінностей для переходу розвитку агропромислового комплексу України на засади сталого розвитку.	9	2	2				9	2	2			5
Разом за змістовим модулем 2	45	10	10	-	-	25	45	10	10	-	-	25
Разом	90	20	20			50	90	20	20			50

5. Темі практичних занять

№ пор.	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний аналіз формування ціннісного світогляду особистості.	2
2	Теорії особистості. Фактори розвитку ціннісного світогляду особистості..	2
3	Формування ціннісних орієнтирів - успішна самореалізація особистості.	2
4	Соціокультурний зміст цінностей світогляду особистості. Етика толерантності у полікультурному світі	2
5	Актуальні проблеми змісту формування ціннісного світогляду особистості в університетах наук про життя.	2
6	Сталий розвиток – еволюція системи суспільних взаємовідносин.	2
7	Парадигма сталого розвитку з точки зору формування ціннісного світогляду	2
8	Шляхи формування екологічної компетентності особистості (моделі та технології).	2
9	Медіаграмотність та критичне мислення як умови формування світогляду сучасної людини .	2
10	Моделювання європейських цінностей на засадах сталого розвитку.	2
	Разом годин практичних занять	20

Самостійна робота

№ пор.	Назва теми	Кількість годин
1	Актуальність формування засад ціннісного світогляду особистості для сталого розвитку України	2
2	Чим освіта для сталого розвитку відрізняється від традиційної освіти	2
3	Назвіть основні принципи та цінності в системі освіти для сталого розвитку.	2
4	Верховенство права як цінність освітнього процесу. Академічна доброчесність.	2
5	Сталий розвиток, як збалансована система соціальної справедливості в еколого-економічному просторі.	2
6	Глобалізація та глобальні екологічні проблеми як передумова переходу суспільства до сталого розвитку. Вплив глобалізації на розвиток особистості.	3
7	Що таке відкрита освіта? Назвіть головні її особливості.	2
8	Діалог і толерантність у стратегіях розгортання культурноосвітнього простору.	2
9	Розкрийте головні особливості гуманізації та гуманітаризації освіти в контексті переходу суспільства до сталого розвитку	2
10	Які зміни в освітній діяльності передбачає «європейський вимір в освіті»?	3
11	Сутність та мета освіти для сталого розвитку. Стратегія ЄЕК ОО освіти для сталого розвитку Впровадження норм міжособистісної та міжкультурної комунікації на засадах принципів полікультурності та толерантності.	3
12	З чим пов'язаний процес перетворення освіти на сферу освітніх послуг?	2
13	Розвиток інформаційної культури особистості, основ критичного мислення та медіа-грамотності.	3
14	Визначте основні принципи формування морально-ціннісного компоненту особистості в контексті переходу суспільства до сталого розвитку	3
15	Моральні цінності та полікультурна освіта і їх роль для усвідомлення необхідності переходу розвитку суспільства на принципи сталого споживання і виробництва	2
16	Визначте мету та завдання полікультурної освіти	2
17	Що таке глобальний інформаційний простір? Як він впливає на зміст освіти?	3
18	Визначте основні завдання та напрямки інформатизації освіти. Які інформаційно-комунікаційні технології сьогодні найбільш перспективно впроваджувати в навчальній діяльності?	3
19	Охарактеризуйте переваги та недоліки використання електронних підручників у процесі навчання	3
20	У чому сутність міжкультурної толерантності?	2
21	Інформаційне суспільство. Віртуалізація освітнього середовища як чинник ціннісного розвитку особистості.	2
	Разом годин практичних занять	50

Індивідуальна робота

1. Розробіть критерії та показники ціннісного світогляду студентів.
2. Запропонуйте діагностичні методики визначення рівнів сформованості ціннісних орієнтацій сучасної молоді.
3. розробіть комплексну діагностику сформованості сформованості ціннісних орієнтацій сучасної молоді.
4. Встановіть рейтинг у структурі мотивів, що спонукають студентів до розвитку ціннісного світогляду особистості.
5. Якими методологічними підходами може бути представлена парадигма сталого розвитку ціннісного світогляду освіти? Обґрунтуйте їх.
6. Розробіть захід екологічного спрямування на засадах сталого розвитку України (акцію, проєкт).
7. Розробіть інформаційно-комунікаційні технології (для наочно-демонстраційного супроводу і інтенсифікації навчальної діяльності, при дистанційному навчанні), які можливо застосувати при формуванні ціннісного світогляду особистості і сталого розвитку.
8. Запропонуйте кейс-технології (для аналізу різних ситуацій та способів їх розв'язання, розвитку критичного мислення, комунікативних умінь та «soft skills»), які можливо застосувати при формуванні ціннісного світогляду особистості і сталого розвитку України.
9. Використайте у своєму дослідженні STEAM-технології (поєднання природничих наук, технологій, технічної творчості, математики і мистецтва, з метою розвитку креативності), які можливо застосувати при формуванні ціннісного світогляду особистості і сталого розвитку.
10. Розробіть волонтерські заходи, які сприяють формуванню ціннісного світогляду особистості.
11. Запропонуйте авторський курс «Цінності освіти як передумова сталого розвитку Українського суспільства » (на рівні бакалавра), який ставить за мету ознайомлення студентів із засадам формування ціннісного світогляду особистості і сталого розвитку освіти.

6. Теми лабораторних занять (не передбачені навчальним планом)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання

1. Характерні особливості формування ціннісного світогляду особистості.
2. Які етапи впровадження стратегії сталого розвитку України?
3. Вкажіть зв'язок етики із стратегією сталого розвитку.
4. Цінності у покомпонентній структурі особистості.
5. Наведіть принципи державної політики України в галузі екологічної освіти.
6. Дайте визначення терміну «сталий розвиток» і проаналізуйте його зміст.
7. Дайте характеристику конвенціям Ріо-де-Жанейро (1992). Чому ці конвенції називають базовими для Стратегії сталого розвитку?
8. Коли і де було офіційно задекларовано принцип сталого розвитку? Як називався цей документ?
9. Методологія досліджень з формування ціннісного світогляду особистості.
10. В чому полягає стратегічна мета та завдання стратегії сталого розвитку?
11. Назвіть головні принципи стратегії сталого розвитку.
12. Що на Вашу думку є основною проблемою при переході суспільства до сталого розвитку?
13. Які є позитивні зрушення у вирішенні проблем сталого розвитку в Україні?

14. Філософська парадигма у формуванні ціннісного світогляду особистості.
15. Як в законодавстві України відображено питання сталого розвитку.
16. Чи ідентичні визначення «самоорганізація» та «саморозвиток»?
17. Дайте визначення основних понять сталого розвитку.
18. Поняття про мету формування ціннісного світогляду особистості.
19. Залежність мети та ідеалу формування ціннісного світогляду особистості від політичної системи, соціально-економічних відносин, культурного розвитку суспільства.
20. Назвіть передумови переходу України на модель сталого розвитку.
21. Які існують політико-правові аспекти реалізації стратегії сталого розвитку в Україні.
22. Як процес глобалізації вплинув на зміст освітньої діяльності та формування стратегії сталого розвитку.
23. Національні цінності у формуванні особистості.
24. Як взаємопов'язані процес глобалізації та глобальні проблеми?
25. Сутність поняття «самовиховання» «самовдосконалення».
26. Яким чином стратегія сталого розвитку сприяє вирішенню глобальних проблем?
27. У чому полягає актуальність формування засад освіти для сталого розвитку?
28. Сутність поняття «зміст формування ціннісного світогляду особистості».
29. Чим освіта для сталого розвитку відрізняється від традиційної освіти?
30. Як принципи освіти для сталого розвитку впливають на зміст навчальної діяльності(на прикладі НУБіП України)?
31. Назвіть основні принципи та цінності освіти для сталого розвитку. Системно-ціннісний підхід у змісті формування світогляду особистості.
32. Визначте основні завдання освіти для сталого розвитку.
33. Охарактеризуйте складові цінності освіти для сталого розвитку.
34. Визначте основні передумови виникнення концепції випереджаючої освіти.
35. Класифікація системи цінностей.
36. Формування інтелектуальних цінностей особистості.
37. Що таке відкрита освіта? Назвіть головні її особливості, цінності
38. Яке значення для існування сучасного суспільства має орієнтація на принцип безперервної освіти.
39. Розкрийте головні особливості гуманізації та гуманітаризації освіти.
40. Основні тенденції та цінності сучасного розвитку освіти. Мета та шляхи реалізації випереджаючої освіти.
41. Формування загальнолюдських, абсолютних, вічних цінностей.
42. Національно-патріотичні цінності.
43. Екологічні цінності.
44. Сімейні цінності. Громадянські цінності.
45. З чим пов'язаний процес перетворення освіти на сферу освітніх послуг?
46. Визначте основну мету та шляхи реалізації концепції випереджаючої освіти.
47. Які складові моделі школи випереджаючої освіти для сталого розвитку Ви можете назвати? Які складові можна ще включити у структуру школи випереджаючої освіти для сталого розвитку?
48. Охарактеризуйте особливості інтерактивного навчання.
49. У чому полягає сутність екологічного світогляду та екологічної культури у контексті реалізації принципів сталого розвитку?
50. Естетичні цінності. Господарсько-економічні цінності.
51. Інноваційні форми і методи формування ціннісного світогляду особистості.
52. Інтерактивні форми і методи формування ціннісного світогляду особистості
53. Визначте основні різновиди екологічної етики.
54. Назвіть етапи екологізації індивідуальної свідомості на засадах сталого розвитку.

55. Вкажіть головні заходи щодо організації безупинного екологічного виховання у закладах освіти згідно принципів сталого розвитку.
56. Визначте головні складові змісту навчання та виховання у контексті формування екологічної компетентності особистості.
57. Чому в основі політики ЄС лежить концепція сталого соціального розвитку?
58. У чому полягає сутність громадянської освіти як форми реалізації соціального аспекту сталого розвитку? Які існують форми і методи її впровадження у зміст освіти?
59. Охарактеризуйте сутність та зміст поняття толерантності. Чим толерантність відрізняється від терпимості?
60. Визначте мету та завдання полікультурної освіти.
61. Назвіть та охарактеризуйте головні індикатори сталого розвитку.
62. У чому полягає актуальність виховання споживчої культури у громадян України?
63. Що таке глобальний інформаційний простір? Як він впливає на зміст освіти?
64. Охарактеризуйте переваги та недоліки використання електронних підручників у процесі навчання.
65. Що таке дистанційне навчання? Чим воно відрізняється від заочного навчання?
66. Принципи екологічної освіти для сталого розвитку.
67. Діагностика сформованості ціннісного світогляду особистості.

Тестові завдання для підсумкового контролю знань з дисципліни «Ціннісний світогляд і сталий розвиток»

1. Ідеали, норми, переконання, які формуються на основі оцінок дійсності і проявляються в ціннісних орієнтаціях людини це - ?

1	світосприймання
2	світовідчуття
3	світорозуміння
4	світобачення

2. Коли виникає світогляд?

1	із появою первісного суспільства
2	із виникненням людини і людської свідомості
3	із усвідомленням людиною свого власного я
4	із переходом від немовляти до дошкільняти

3. 1.Поняття «сталий розвиток» передбачає:

1	модель соціально-економічного розвитку, за якої досягається задоволення життєвих потреб тільки нинішнього покоління;
2	розвиток при якому поліпшується соціально-економічні умови проживання населення;
3	покращення екологічної ситуації держави за рахунок зменшення використання природних ресурсів;
4	розвиток який задовольняє потреби теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь забезпечувати свої потреби;
5	розвиток, який зорієнтований на економічне зростання країни.

4. Моніторинг сталого розвитку – це

1	комплексна система спостереження, оцінювання і прогнозування стану соціальної, економічної, екологічної обстановки, що склалася в країні;
2	прогнозування стану соціальної, економічної, екологічної обстановки, що склалася в країні;
3	спостереження за впровадженням стратегічних напрямків сталого розвитку;
4	прогноз та спостереження за довкіллям;

5	спостереження, контроль та прогнозування соціально- економічної системи
---	---

5. Співвіднесіть сутність понять з їх визначеннями

1. Ціннісне ставлення	а) вибірково встановлений у свідомості суб'єкта зв'язок з об'єктом оточуючого світу, що проявляється в раціональній (вербальна), емоційній (переживання, психічні стани), практичній (вчинок, поведінка) формі
2. Цінність	б) поняття, яке вказує на людську, соціальну і культурну значимість певних явищ і предметів дійсності. Цінність є світоглядною орієнтацією людини, уявленнями, які склалися в тій чи іншій культурі про ідеал, моральність, добро, красу
3. Ставлення	в) такий зв'язок людини з різними предметами і явищами дійсності, що характеризується усвідомленням їх значимості, емоційно-позитивною оцінкою та виявляється у соціально-корисній діяльності суб'єкта. Це коли людина бачить у певних об'єктах, предметах, сутностях особисту, загальнолюдську чи національну значимість

6. Перерахуйте інноваційні форми і методи формування ціннісного світогляду особистості.

7. Які сфери виділяють при розв'язанні проблем сталого розвитку:

1	екологічна та соціальна;
2	екологічна, економічна та соціальна;
3	економічна та соціальна;
4	екологічна, економічна;
5	соціальна, економічна та культурна.

8. Індикатори сталого розвитку – це:

1	кількісні показники, які характеризують соціально-економічну сферу;
2	якісні показники для характеристики забруднення навколишнього середовища;
3	якісні та кількісні показники моніторингу довкілля;
4	якісні та кількісні показники оцінки стану економічної, соціальної та екологічної сфери;
5	якісні та кількісні характеристики соціально-екологічної сфери.

9. Як називається поняття про принципи співжиття етнокультурних спільнот на засадах демократії, співіснування в межах однієї країни багатьох культур за умови, що жодна з них не є панівною?

1. суспільство	2. мультикультуралізм
3. культура	4. етнос

10. До основних завдань стратегії сталого розвитку відносяться:

1	Дослідження стану соціально – еколого – економічних систем та процесів їх розвитку;
2	Вивчення природничо – наукових і соціально – економічних передумов розвитку системи;
3	Дослідження ролі інформаційних факторів;
4	Визначення обсягу індикаторів призначених для характеристики і оцінювання станів системи;
5	Розробка концепцій сталого розвитку територій, регіонів, країни

8.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни «Ціннісний світогляд і сталий розвиток» використовують такі методи навчання, як словесні (розповідь, пояснення, лекційний метод), практичні (вправа, практична робота), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);

Дистанційне навчання – сукупність інформаційних технологій та методик викладання, з опорою на використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій і засобів, які передбачають здобуття освіти без фізичної присутності здобувачів у навчальному закладі.

Електронне навчання (e-learning) – система навчання, що пропонує використання Інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедіа-матеріалів, віртуальних лабораторій і практикумів тощо.

Інтерактивні форми навчання: • кейс-технології; • «круглий стіл»; • дебати; • ділові ігри; • case-study; • тренінги; • відео конференції; • «мозковий штурм»; • фокус-групи; • рольові ігри; • групові дискусії; • метод проектів, STEAM-технології

9.МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється у формі **поточного, модульного та підсумкового контролю.**

Поточний контроль. Поточний контроль спрямований на перевірку систематичності роботи здобувачів третього освітнього рівня, рівня засвоєння матеріалу протягом викладання курсу. Здійснюється під час проведення аудиторних занять: усне опитування, виконання самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань.. Форми проведення поточного контролю визначається викладачем. Результати поточного контролю фіксуються в журналі успішності академічної групи.

Модульний контроль. Модульний контроль здійснюється як підсумок роботи здобувачів третього освітнього рівня протягом вивчення окремого модуля за результатами опанування теоретичного та практичного матеріалу, передбаченого модулем. Форми проведення модульного контролю – контрольна робота, тестування, усне опитування (колоквіум). Модульний контроль може бути проведений під час практичних занять або в поза аудиторний час. До модульного контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, що є складовими модуля.

Підсумковий контроль. Після виконання усіх видів роботи. форм поточного й модульного контролю студенту необхідно підтвердити якість знань протягом підсумкового контролю. Підсумковий контроль дозволяє покращити загальну оцінку студента. Формою підсумкового контроль з курсу є письмовий залік в 2 семестрі.

Критерії оцінки рівня знань на практичних заняттях. На практичних заняттях кожен здобувач з кожної теми виконує практичні, самостійні та індивідуальні завдання. Рівень знань оцінюється: «*відмінно*» – здобувач дає вичерпні, обгрунтовані, теоретично і практично вірні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач вірні, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; «*добре*» – здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; «*задовільно*» – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 60 % питань, або на всі запитання дає недостатньо обгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність; «*незадовільно з можливістю повторного складання*» – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 35 % питань,

або на всі запитання дає необгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістовні модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з атестації (заліку) – 30 балів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБПІ України» від 27.12.2019 р. (зі змінами від 03.03.2021 р.), табл.1.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$$

11. Методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки магістра 011 «Освітні, педагогічні науки».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани лекційних і практичних занять.
4. Методичні матеріали до практичних занять.
5. Семестрові завдання для самостійної роботи аспірантів із навчальної дисципліни.
6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
7. Перелік питань до заліку. Екзаменаційні білети.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Балакірева О.М., Левін Р.Я., Ноур А.М.. Цінності освіти і праці як передумова сталого розвитку українського суспільства [Електронний ресурс] / О.М. Балакірева, Р.Я. Левін, А.М. Ноур // Український соціум. – 2012. № 3(42) – С. 7-30. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2012_3_3
2. Боголюбов В.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446 с.

3. V. Bogoliybov, D. Pavlenko, O. Katsero, O. Petrovska. STRATEGIC ASPECTS OF REFORMING HIGHER EDUCATION SYSTEMS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT./ Business Management, Economics and Social Sciences: Collection of scientific articles. - Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2019. - 192 p. (pp.157-162).
4. Бех І. Д. Ідеологія особистісно орієнтованого виховання / І.Д. Бех // Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 1. – Чернівці : Букрек, 2015. – С. 15–208.
5. Budnyk O. Teachers' Training for Social and Educational Activity in Conditions of Mountain Area Primary School / O. Budnyk // Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Scientific Edition : Series of Social and Human Sciences. – Vol. 1. – № 2, 3. – 2014. – S. 22–28. (doi:10.15330/jpnu.1.2,3.23-32)
6. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку [Текст]: науково-методичний посібник / О. Є. Висоцька. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2013. – 200 с.
7. Головаха Є. Тендеції соціальних змін в Україні та Європі: за результатами "Європейського соціального дослідження" 2005–2007–2009 – К. : Ін-т соціології НАН України, 2012. – 118 с
8. Дуб В. Г. Характеристика ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів [Електронний ресурс] / В. Г. Дуб // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://seanewdim.com>.
9. Душечкіна Н. Ю. Формування екологічного світогляду студентів : навч.-метод. забезп. / Н. Ю. Душечкіна. – Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2015. – 42 с.
10. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком екологоекономічних систем : монографія. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
11. Золотарьова О. В. Формування ціннісних орієнтацій студентів у процесі виховної роботи вищого технічного навчального закладу : дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.07 - теорія і методика виховання / О. В. Золотарьова ; ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». - Слов'янськ, 2016. - 269 с.
12. Інтеграція технологій екологізації та енергозбереження в освітніх закладах : монографія / Г. Є. Гончаренко, В. Г. Гончаренко, Н. Ю. Душечкіна, С. В. Совгіра. – Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. – 182 с.
13. Кучер Т., Дейнека В. Актуальні проблеми свідомості як детермінанти формування світоглядної культури особистості в умовах перехідного суспільства // Людинознавчі студії. – 2015. – Випуск 32. – С. 159-169.
14. Кривко Т.А. Цінності в освіті та цінність освіти [Електронний ресурс] /Т.А.Кривко, О.М.Поліщук // Восьма Міжнародна науково-практична інтернет-конференція "Питання сучасної науки і освіти". – Режим доступу : <http://intkonf.org/krivko-ta-kpsihn-polischuk-om-tsinnosti-v-osviti-ta-tsinnist-osviti/>
15. Мельниченко А.А., Тютюнникова М. М. Управління у сфері вищої освіти в контексті забезпечення сталого розвитку суспільства: філософський аспект. // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2012 – №2. – С. 44-51.
16. Матяж С. В., Березянська А. О. Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82>
17. Назаренко Л. М., Антюшина О. М. Ціннісні орієнтири «нової школи»: у вимірі наукової позиції є. П. Голобородько. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82>
18. На шляху зеленої модернізації економіки: модель сталого споживання та виробництва: дов./С.В. Берзіна та ін. К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 138 с

19. Олексієнко О.Г. Вплив ціннісних орієнтацій на формування особистості сучасної молоді [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=3066
20. Романюк Л. Становлення цінностей особистості: концептуальна модель та її методологічний потенціал / Л. Романюк // Психологія особистості. – 2016. – № 1. – С. 138-148.
21. Рідей Н.М., Боголюбов В.М., Хітренко Т.Ф., Кацера О.К. Концептуальні стратегічні аспекти реформування системи вищої та післядипломної освіти для сталого розвитку / Мульти-медійні засади післядипломної освіти для сталого розвитку [колективна монографія]. – Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. – 639 с. (С.178-202).
22. Сердюк Л. З. Психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді / Л. З. Сердюк // Освіта регіону. - 2014. - №. 2. - С. 311-317.
23. Троїцька О. М. Методологічні орієнтири інтеграції толерантності в культурно-освітній простір // «Грані»: науковотеоретичний і громадсько-політичний альманах. – № 4 (108). – 2014. – С. 40–44
24. Управління системами післядипломної освіти для сталого розвитку / За загальною редакцією Н.М. Рідей. – Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. – 429 с.
25. Ханова О. В., Скібіна С. О. Сталий розвиток країн ЄС: методика й індикатори оцінюванн. Проблеми економіки. 2017. № 3. С. 20–32
26. Ціннісні орієнтації сучасної молоді: український і світовий контекст: Матеріали Всеукраїнської наукової студентської конференції «Академія молода – 2018» (м. Ірпінь, 26 квітня 2018 р.). – Ірпінь: Видавництво Університету ДФС України, 2018. – 157 с.

Допоміжна:

1. Білогур В. Є. Світоглядні орієнтації сучасної студентської молоді в контексті вибору духовних пріоритетів // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. 49 (№ 7). – С. 496-503.
2. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. - №1 (4). – С. 27-33.
3. Вознесенська О. Л. Медіасоціалізація: гендерні стереотипи серіальної реальності / О. Л. Вознесенська // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер.: Психологія. – К. : КНУ ім. Т.Шевченка, 2016. – № 1. – С. 22 – 27.
4. Воронкова В. Г. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретикометодологічний контекст: [монографія]. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. – 262 с.
5. Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи: проблеми та перспективи: [монографія] / Авт. кол.; за заг. ред. В.В. Молодиченка. Мелітополь-Седльце: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького; Видавництво природничо-гуманітарного університету в м. Седльце, 2014. – 274 с.
6. Гелетуха Г.Г. Аналіз енергетичних стратегій країн єс та світу і ролі в них відновлюваних джерел енергії / Г.Г. Гелетуха, Т.А. Желєзна, А. К. Праховнік // Аналітична записка БАУ №13 – 2015. Режим доступу: <http://www.uabio.org/img/files/docs/uabio-position-paper-13-ua.pdf>
7. Душечкіна Н. Ю. Інтеграція економічної та екологічної освіти у вимірах сталого розвитку / Н. Ю. Душечкіна // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. – 2014. – Вип. 1. – С. 256–260. – (Серія: Педагогіка).
8. Душечкіна Н. Ю. Екологоорієнтована діяльність студентів економічних спеціальностей : метод. реком. до викон. сам. роб. / Н. Ю. Душечкіна – Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2015. – 30 с.
9. Петрунько О. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі: Монографія / О. Петрунько. – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2015. – 480-483 с.
10. Піскунова Л.Е., Боголюбов В.М. Порівняльна оцінка різних форм дистанційного навчання природничих дисциплін / Сталий розвиток — XXI століття. Дискусії 2020: колективна монографія / Національний університет “Києво-Могилянська академія” / за ред.

проф. Хлобистова Є.В. — Київ, 2020. — 469 с. ISBN: 978-617-7668-22-9 (С.396-404). — Електронне видання. https://9922dac3-967f-46d7-a171-70a3fd248a04.filesusr.com/ugd/b93fb2_820133ebe05642929e15f7b8d3293c89.pdf

11. Соціальне самопочуття, настрої та ціннісні орієнтації населення України : Соціологічне дослідження Інституту соціології НАН України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Table/51006/socytolog.htm>

12. Scutaru L. Economic Development Versus Sustainable Development. URL: <http://ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/view/19>

13. Троїцька О. М. Аксиологічні засади корекції ціннісного ставлення людини до природи: психологічний аспект // Психолого-педагогічні засади проектування освітнього простору особистості: монографія : [за заг. ред. Т. В. Ткач] / Т. В. Ткач, Ю. М. Швалб, Т. С. Троїцька, Н. Є. Завацька та ін. — Мелітополь : Вид-во КПУ, 2015. — 408 с. — С.304–318.

14. Троїцька О. М. Політична ідентичність студентства в системі ціннісних орієнтацій і толерантного зростання// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В. Г. Воронкова. — Вип.57. — Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2014. — 250 с. — С. 130 -137.

15. Чабанюк О. М. Проблеми рекреації та сталий розвиток економіки. Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції: матеріали щорічної наукової конференції професорсько-викладацького складу та аспірантів Львівського торговельно-економічного університету / [відповід. за вип.: проф. Семак Б. Б.]. Львів: вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 440 с.

16. Целякова О.М. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_38_22.pdf

17. Цимбалюк С. Я. Засоби та інструменти впливу на формування екологічної свідомості особистості / С. Я. Цимбалюк // Аналіз формування культури безпеки та екологічного світогляду студентів ВНЗ України : матеріали наук.-прак. інтернет-семінару, 12–20 трав. 2014 р. — Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. — С. 123–128.

18. Dushechkina N. Maturity of the axiological component inside the individual environmental outlook / S. Sovgira, N. Dushechkina // The advanced science journal. — 2014. — № 5. — P. 21–24.

19. Tebini H., M'Zali B., Lang P., Perez-Gladish B. The Economic Impact of Environmentally Responsible Practices // Corporate Social Responsibility and Environmental Management. 2016. Vol. 23. Issue 5. P. 333-344.

Нормативні правові документи:

1. «Голосіївська ініціатива – 2020». Програма розвитку університету на 2015–2020 роки. URL : <http://nubip.edu.ua/node/10330> Голосіївська ініціатива 2020.

2. Закон України «Про вищу освіту». URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Закон України «Про освіту» (2017 р.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL : http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf.

5. Закон України «Про основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Вісник Верховної Ради України. 2019. № 16. Ст. 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/%20show/2697-19?lang=uk>

6. Указ Президента України № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». / Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

7. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки. URL : http://kntu.net.ua/index.php/kaf_design/Vihovna-robota/Nacional-no-patriotichne

[vihovannya/Dokumenenti-do-obgovorennya/Strategiya-nacional-no-patriotichnogo-vihovannya-ditej-ta-molodi-na-2016-2020-roki](#).

8. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL : <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/naczionalno-patriotichne-vixovannya/>.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського <https://dnpb.gov.ua/ua/>
3. Бібліотека українських підручників <https://pidru4niki.com/>
4. Библиотека Гумер <https://www.gumer.info/>
5. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-1>
6. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>